

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: Magten fik de : hvordan bruges den?

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: 1936

Emne:Partiprogram, partiprogrammer, program

Opstilling: DA-småtryk. Politik 8

Relateret:

Relateret:

Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

[Magten fik de : hvordan bruges den? 3](#)

[Magten fik de : hvordan bruges den? 4](#)

[Magten fik de : hvordan bruges den? 5](#)

[Magten fik de : hvordan bruges den? 6](#)

[Magten fik de : hvordan bruges den? 7](#)

[Magten fik de : hvordan bruges den? 8](#)

[Magten fik de : hvordan bruges den? 9](#)

[Magten fik de : hvordan bruges den? 10](#)

Venstre
30. 8. 1937
BIBLIOTEK

Magten fik de - hvordan bruges den?

Der er kun gaaet 4 Maaneder, siden Socialdemokrater og Radikale ved direkte Bistand af Kommunisterne og de Smaapartier, der søgte at skabe den størst mulige Splittelse indenfor det borgerlige Vælgerkorps, vandt Flertallet ogsaa i Landstinget. Men selv dette korte Tidsrum, i hvilket Magt og Ansvar har været forenet, har været tilstrækkeligt langt til at vise, hvor raadvild Regeringen er. Indadtil, mellem de to Regeringspartier, bryder og gærer det, og indenfor det største af Regeringspartierne, Socialdemokratiet, er Uroen i Fagforingsfløjen voksende.

De brudte Løfters Parade.

Kun to Maaneder efter Valget afsløredes Uholdbarheden af den Agitation, der af Regeringspartierne var ført overfor Vælgerne. I Aarevis har Socialister og Radikale foregøglet Befolkningen, at Ministeriet i Kraft af Valutacentralen var i Stand til at

*sikre den danske Krone,
udvide Beskæftigelsen, saa Arbejdsløsheden varigt
kunde nedbringes, og
forbedre vore Handelsforhold overfor Udlandet.*

Paa alle disse tre Omraader har Tvangssystemet svigtet. I November Maaned maatte Regeringen officielt erkende, at Import- og Valutareguleringen ikke havde formaaet at sikre den danske Krone. Stik imod Valgløfterne om at skabe billige Penge og lav Rente blev Diskontoen forhøjet, hvad der atter medførte Fald i Obligationskurserne og stigende Udlaansrenter. Regeringens og Nationalbankens Begrundelse

var, at de banktekniske Midler nu maatte tages i Brug, hvis Kronen ikke skulde falde.

Denne Begrundelse er i sig selv en skarp Dom over Regeringens økonomiske Politik. Til Trods for, at der her i Danmark ved Begyndelsen af Aaret var over 135,000 arbejdsløse, er det under Ministeriet Staunings Førerskab altsaa kommen dertil, at man ved forhøjet Diskonto og dyrere Laanemidler nu ser sig nødsaget til at bremse Beskæftigelsen og Foretagsomheden indenfor det private Næringsliv.

Indskrænkning af den private Virksomhed, men Udvidelse af den offentlige.

Men i samme Øjeblik, som dette sker, møder Regeringen med Fagforeningernes Bajonetter i Ryggen derefter frem med Planer om Udvidelse af de offentlige Arbejder indenfor Stat og Kommuner. Saa himmelraabende taabeligt fører Ministeriet Stauning økonomisk Politik.

Sandheden er den, at den nuværende Regering, der kom til Magten paa Forventninger om, at den kunde skabe Arbejde og god Fortjeneste til alle i vort Samfund, efter snart 8 Aars Misregimente har maattet give blankt op overfor Beskæftigelsesproblemet's Løsning. Dette har faaet sin officielle Bekræftelse, da Socialminister Ludvig Christensen den 18. December i Fjor forelagde sit Forslag om Iværksættelse af forskellige Nødhjælpsarbejder m. v. med den Begrundelse, »at en Del af det forholdsvis store Antal arbejdsløse, der endnu er tilbage, kun vil have ringe Chancer for at faa Arbejde i det normale Erhvervsliv, med mindre der fra det Offentliges Side gøres en positiv Indsats for paany at vænne disse Personer til Produktionens Vilkaar.«

Den haabløse Arbejdsløshed følger Ministeriet Stauning som en Skygge.

Klarere kan det ikke siges, at den haabløse og kroniske Arbejdsløshed vil være den Skæbne, der er store Dele af de danske Arbejdere tildelt, saalænge de nuværende Magthavere staar for Landets Styre.

Saavel Erfaringerne fra Danmark som fra andre Lande godtgør tilstrækkelig tydeligt, at offentlige Arbejder, der tilmed paa nærværende Tidspunkt ikke er forberedte og langt mindre praktisk tilrettelagte, kun i forsvindende Grad er i Stand til at formindske Arbejdsløsheden. Sund og varig Beskæftigelse tilvejebringes kun gennem normale og rentable Produktionsbetingel-

ser for de Hundredtusinder af private Erhvervsvirksomheder Landet over.

Skal offentlige Arbejder gennem Staten og Kommunerne overhovedet kunne hjælpe noget, maa de tilmed arbejdsmæssigt og paa anden Maade tilrettelægges saaledes, at de danner et naturligt Supplement til Beskæftigelsen indenfor det private Næringsliv.

Man flytter om paa Arbejdsløsheden, men formindsker den ikke.

Lige det modsatte er Tilfældet med de offentlige Arbejder, som Regeringen nu stiller Forslag om. Deres Gennemførelse vil blot betyde, at man flytter om paa den tilstedeværende Arbejdsløshed. I Overensstemmelse med den Fagforeningsparole, som er det første og største Bud i Loven for Ministeriet Stauning, skal de foreslaaede offentlige Arbejder udføres nøjagtig paa de samme Vilkaar som i private Virksomheder, nemlig fuld Arbejdstid og tariffmæssig Løn. Herved vil Arbejderne begribeligvis ganske miste Interessen for at søge Beskæftigelse i de private Bedrifter, da de efter Regeringsforslagets Principper kan faa Beskæftigelse ved offentlige Arbejder paa samme Vilkaar som i den private Erhvervsvirksomhed.

Konsekvensen heraf bliver ganske selvfølgelig, at **Kapital og Arbejdskraft trækkes fra den private til den offentlige Beskæftigelse**, hvilket atter vil sige, at Erhvervsmulighederne for det private Næringsliv forringes, hvorved den samlede Arbejdsløshed indenfor Landets Grænser stiger i Stedet for at falde.

For det danske Landbrug, der trods den mægtige Stab af permanent understøttede ved Byernes offentlige Kasser gennem Aar har været ude af Stand til at skaffe sig den fornødne Arbejdskraft til Produktionens Opretholdelse, vil en saadan Politik gøre Spørgsmaalet om Landbrugets Mangel paa Arbejdskraft til et varigt Fænomen.

Som Helhed taget kan man derfor slaa fast, at Ministeriet Staunings økonomiske Politik har spillet Fallit saavel overfor Beskæftigelsesproblemet Løsning som overfor Løsningen af det valutamæssige Problem.

De danske Eksportinteresser forsømmes.

Det samme er Tilfældet med Hensyn til Løsningen af de handelspolitiske Opgaver. Paa Grund af Regeringens Misligholdelse af den dansk-tyske Handelsoverenskomst i 1936 blev de i Udsigt stillede Afsætningsmuligheder ikke udnyttet i deres fulde Udstrækning i alle Aarets Maaneder. Og der skabtes paa Grund af disse Forsømmelser fra dansk Side en saadan Mistillid i Tyskland, at Overenskomsten for 1937 med Hensyn til Afsætningen, særlig af danske Landbrugsprodukter, vil blive langt ringere end den behøvede at være. Fra de ansvar-

lige Landbrugsorganisationers Side er det oplyst, at Landbruget, uden at forcere sin Produktion, paa Grundlag af det faktisk tilstedeværende Produktionsapparat i 1937 vilde være i Stand til at afsætte til Tyskland Varer til et Beløb af ca. 88 Mill. Kr. udover det Beløb, som blev afsat i 1936. — Men Regeringen tog intet Hensyn hertil, og da de tyske Repræsentanter overhovedet nærde Tvivl om Danmarks gode Vilje i Henseende til Aftalernes Overholdelse, blev den nye Overenskomst formet saaledes, at Danmarks Afsætning til Tyskland Kvartal for Kvartal bliver gjort betinget af Danmarks Køb af tyske Varer i det forudgaaende Kvartal. Hvor stort et Omfang den danske Afsætning under disse Omstændigheder vil andrage, er der ingen, der kan vide, men i gunstigste Fald vil Afsætningen ikke blive større end i 1936.

Selvforsyningen triumferer.

Baggrunden for Regeringens Nægtelse af at udnytte vore Eksportmuligheder til Bunds er en Betragtning, som aabenlyst er kommen til Orde hos socialistiske Nationaløkonomer og mere gedulgt indenfor Regeringspartierne, den Betragtning nemlig, at en stærkere Udnyttelse af Landbrugets Produktionsapparat til Eksport vilde slaa Benene væk under en Del af den Industri, som Valutacentralen kunstigt har oplasket, og tvinge en betydelig Del af den til Byerne indvandrede Arbejdskraft tilbage til Landet. For at undgaa dette vil man nu gaa endnu mere hensynsløst til Værks overfor al Import, som ikke har direkte Interesse for Regeringens industrielle Selvforsyningspolitik.

Regeringens famlende og indbyrdes modstridende Handlinger er Udtryk for, at man er ude af Stand til at forme et virkeligt Erhvervsprogram. Saavel fra Landbrugsministerens som fra radikal Side har man skitsemaessigt anbefalet en Nyorientering, hvorefter Landbrugets Produktion til Eksport i det væsentlige kun skulde omfatte det Kvantum, der kan fremstilles paa Grundlag af »Landets egne Afgrøder«, medens der maa tages Forbehold overfor en Landbrugsproduktion og Landbrugseksport, der kræver Tilførsel af fremmede Foderstoffer.

Afvikling af Landbrugsproduktionen — men Forcing af Udstykningen.

Virkeliggørelsen af en saadan Politik overfor vort største Eksporterhverv vil stille Landbruget overfor en Afviklingsperiode med en Indskrænkning af det nuværende Produktionsapparat som Maal.

Men ogsaa paa dette grundlæggende Omraade er Regeringen uden Plan i sin »Planøkonomi«, thi samtidig hermed forbereder og anbefaler Regeringen en stærkt forøget Udstykning og Oprettelse af nye Landbohjem, der faktisk vil være uden økonomisk og produktionsmaessigt Eksistensgrundlag i det Øjeblik, da man skal skride til en konsekvent Indskrænkning af Landbrugets samlede Produktion.

Udgifter, Skatter og Laan stiger stadig.

Paa det skatte- og udgiftsmæssige Omraade er man i disse Aar Vidne til en Udvikling, der Finansaar for Finansaar skruer Udgifter, Laan og Skatter op i én Uendelighed. Uanset hvorledes det gaar med Erhvervenes Indtjeningsmuligheder og Skatteydernes Indtægter, hvad enten det gaar op eller ned i saa Henseende — og endnu er Nationalindtægten efter de sidste 5 Kriseaar ikke naaet op paa Niveauet fra 1929—30 — kender man her i Landet under det socialistiske og radikale Styre kun én Vej, nemlig de stigende Udgifters, de voksende Skatters og den stadige Gældsstiftelses tornestrøede Stier.

Den nuværende Regering tilpasser sig skatte- og udgiftsmæssigt til Inflationkonjunktorens Niveau uden Tanke paa, hvor skæbnesvanger en Vending af Konjunkturkurven under en saadan Tilrettelæggelse af den offentlige Økonomi vil blive for Skatteyderne og Erhvervslivet i sin Helhed.

I Løbet af de sidste 7—8 Aar er Statsskatterne gaaet i Vejret med omtrent 100 Mill. Kr., nemlig fra 377 Mill. Kr. i 1929—30 til omtrent 470 Mill. Kr. nu, hvad der er ensbetydende med, at vi nu betaler 257,000 Kr. mere i Statsskat pr. Dag end i 1929. Og Enden er ikke endda. Nye store Skatter er i denne Tid under Forberedelse.

Samtidig bygges Statens daglige Tilværelse paa en kolossal løs Gældsstiftelse. Ved sidste Finansaars Udgang var Statens løse Gæld oppe paa et Beløb af 173 Mill. Kr. En væsentlig Del af denne Gæld stiftes i Nationalbanken, men iøvrigt laaner Staten alle Steder, hvor Laan er til at opdrive. I Maj Maaned i Fjor laante Staten 45 Mill. Kr. i Sverige, i November lod Staten via Kongeriget Danmarks Hypothekbank laane 32 Mill. Kr. i England, og for Tiden undersøger man Muligheden af at rejse et stort Millionlaan i Amerika og eventuelt ogsaa andetsteds. Baade indenlandske og udenlandske Laanekilder tages i Brug, men med den Erhvervs- og Finanspolitik, der drives, siver Laanemidlerne ud som Vand af et Sold.

Men hele denne ublufærdige Laanepolitik er jo ensbetydende med en stærk Belastning af baade Nutidens og Fremtidens Næringsliv, der som bekendt til syvende og sidst skal udrede baade Renter og Afdrag.

Motorskatterne og Forskud paa dem.

Samtidig med, at de af Staten til dens eget Behov udskrevne Skatter har været i voldsom Vækst, stiger ogsaa de Motorafgifter, som Staten opkræver, men som i det væsentlige gaar til Kommunerne. Fra 1929 til nu er Motorbeskatningen vokset fra 41 til 55 Mill. Kr. — det er 40,000 Kr. mere om Dagen end i 1929.

Disse Penge er i det væsentlige baandlagt til kommunale og andre Vejarbejder fra 5 til 8 Aar frem i Tiden, og det nu planlagte Nødhjælps-Projekt, som Regeringen i sin politiske Armod laver en mægtig Reklame med, bestaar ikke i andet, end at man nu tager

Forskud paa de frie Dele af Motorskatten indtil 1948. De kontante Beløb, som Projekterne vil komme til at koste, maa foreløbig laanes enten i Nationalbanken eller paa ordinær Maade, og den Beskæftigelse, som de nu fremskyndede Nødhjælpsarbejder vil bringe i Nutiden, vil man altsaa komme til at mangle i de kommende Aar.

Staten driver ogsaa Kommunernes Skatteudskrivning op.

Da det efterhaanden ogsaa er Staten, der angiver Omfanget af de kommunale Udgifter, er det intet Under, at de kommunale Skatter er undergaaet en tilsvarende Stigning som Statens Skatteudskrivning under det socialistisk-radikale Styre.

De kommunale Ejendoms- og Personskatter er fra 1929 til nu steget fra 252 Mill. Kr. til 335 Mill. Kr., og Kommunernes indirekte Beskatning (paa Lys, Gas og Vand) er i samme Tidsrum steget fra 82 Mill. Kr. til 115 Mill. Kr. — ialt en Stigning paa 116 Mill. Kr., hvad der vil sige, at vi nu skal af med 317,000 Kr. mere om Dagen end i 1929 alene til kommunale Skatter.

Den kommunale Stigning af Skatter og Udgifter har imidlertid vist sig at falde ulige for de enkelte Kommunegrupper, og de enkelte Kommuner har som Følge af, at Lovgivningen i stadig større Grad lægger Rammerne fast for den Maade, paa hvilken Kommunerne skal løse de dem paalagte Opgaver, ikke i deres egen Haand at bøde paa de opstaaede Skævheder. Udviklingen har desuden ført til, at de kommunale Opgaver i Almindelighed er størst i de Kommuner, hvor Skatteevnen er svagest.

Dette er efterhaanden erkendt fra alle Sider. Venstre har derfor allerede for Aar tilbage krævet en Nyordning af Byrdefordelingen mellem Staten og Kommunerne, idet en Lettelse af det ulige kommunale Skattetryk efter Venstres Mening kun er mulig ved en Udgiftsudligning over Staten. Venstre har ogsaa stillet positive og øjeblikkeligt virkende Forslag herom, samtidig med, at man har krævet en sagkyndig Skattekommission nedsat med det Formaal at faa tilvejebragt en rimelig Fordeling af de offentlige Byrder set paa længere Sigt, herunder en klækkelig Nedsættelse af de ganske urimelige Ejendomsskatter i Sogne- og Amtskommuner. Men Venstres Krav om saavel en øjeblikkeligt virkende som om en varig Lovgivning fandt ikke Øre hos Regeringen.

Hr. Dahlgaards Udligning: en Halvhed.

Der skete dog det, at Regeringen fik Øje paa disse Problemer, og Indenrigsministeren fremsatte sit Udligningsforslag, der dog slet ikke gaar til Bunds i Problemet. Hr. Dahlgaards Forslag gaar ud paa, at forskellige kommunale Udgifter til Skolevæsen, social Forsorg samt Rets- og Politivæsen skal overtages af en Udligningsfond — d. v. s. en ny fælleskommunal Pulje — der til Gengæld skal have sine Indtægter fra et omfattende System af fælleskommunale Skatter. Det drejer sig ialt om Udgifter paa ca. 75 Mill. Kr., hvoraf de 25 Mill. Kr. i Øjeblikket dog er Genstand for Udligning gennem den bestaaende mellemkommunale Refusionsordning. De 75 Mill. Kr., som denne Udligningsordning, der altsaa skal afløse en tilsvarende Del af de nuværende Kommuneskatter, vil koste, skal opkræves i Form af en fælleskommunal Grundskyld og Ejendomsskyld paa ca. 29 Mill. Kr. og en fælleskommunal Indkomst- og Formueskat paa ca. 45 Mill. Kr.

Hele dette mægtige nye Skatteapparat er dog kun en halv Foranstaltning. Under alle Omstændigheder kommer den foreslaaede Udligningsordning ikke det nuværende kommunale Skattesystems største Onde til Livs, idet den kommunale Skattebyrde ogsaa efter Gennemførelsen af denne Udligningsordning stadig vil være størst i de Kommune-grupper, hvor Skatteevnen er mindst, samtidig med, at den bibeholder Hovedstadens stærkt begunstigede Stilling i skattemæssig Henseende baade i Forhold til Købstæder og Landkommuner.

Principerne i Venstres Udligning.

Venstre har, da Regeringen hidtil har afvist de midlertidige Forslag, her overfor nu stillet et virkeligt Udligningsforslag, der bygger paa det Princip, at de kommunale Udgifter maa lattes væsentlig ved Statens Overtagelse af forskellige af de Udgiftsomraader, hvor Kommunerne ingen afgørende Indflydelse har paa Udgifternes Omfang, idet Venstre tillige foreslaar den for et sundt Kommunestyre demoraliserende Refusionsordning, som findes i Øjeblikket, ophævet.

Efter Venstres Forslag skal Staten yderligere overtage endnu 10 Mill. Kr. af de kommunale Udgifter til Lærreløn og Pensioner, 2—3 Mill. Kr. Rets- og Politiudgifter og ca. 73 Mill. Kr. sociale Udgifter. Alt i alt vil ca. 85 Mill. Kr. ved Venstres Forslag blive løftet ud af de kommunale Budgetter og overført til Staten, der paa de her nævnte Omraader faktisk er bestemmende for de nuværende Udgifters Højde.

Dækning for Statens Merudgift foreslaar Venstre gennemført paa Grundlag af den af Indenrigsminister Dahlgaard selv foreslaaede fælleskommunale Indkomstskat.

Naar den af Venstre foreslaaede Ordning til Udligning af de kommunale Byrder er gennemført, herunder Fordeling af Dæknings-skatteerne paa de enkelte Kommune-grupper, vil det kommunale Skatte-

tryk være nogenlunde ens i Hovedstaden, Købstæder og Landkommuner, idet der samtidig er taget Hensyn til de meget større kommunale Goder, der i Byerne faas for Skatterne.

Som Supplement til Venstres Udligningsordning foreslaas det endvidere at overføre saavel Tillægsafgiften paa Benzin (ca. 18 Mill. Kr.) samt ca. 4 Mill. Kr. af de tilsærlige Formaalhenlagte Motorafgifter, ialt ca. 22 Mill. Kr., til Kommunerne til yderligere Lettelse af deres Vejudgifter. Af dette Beløb vil Hovedstaden faa ca. 1½ Mill. Kr., Provinsbyerne knapt 2 Mill. Kr., Sognekommunerne 13 Mill. Kr. og Amtskommunerne 5½ Mill. Kr.

Ved den af Venstre foreslaaede Ordning vil der automatisk være skabt en ændret Fordeling af de kommunale Byrder efter rationelle Delingslinjer og en Aflastning af hele den kommunale Administration, hvilket sidste er en tvingende Nødvendighed, saafremt ikke dansk Kommunestyre skal ende i Embedsmandsvælde og Kontorregeneri, en Aflastning, som vil bevare Muligheden for Opretholdelse af dog væsentlige Dele af det kommunale Selvstyres Princip.

Regeringens bagvendte Fremfærd.

Regeringen bærer sig derimod ogsaa paa dette Omraade fuldkommen bagvendt ad. Efter de indtil nu foreliggende Oplysninger synes det at være Regeringens Mening at ville gennemføre den foreslaaede Udligningsordning med dertil hørende ny Refusions-Pulje, nye Ejendomsskatter og nye Indkomst- og Formueskatter for derefter at nedsætte en Kommission med den Opgave at skabe Plan i hele det danske Skattesystem, saavel Statens som det kommunale — m. a. O. en Kommission med den Opgave at genskabe Orden og Plan paa de Omraader, hvor Hr. Dahlgaard nu er i Færd med at skabe en yderligere syndig Forvirring.

Siden Molboerne var paa Storkejagt i Kornmarken, har man ikke set Mage til Genialitet, maaske dog med Undtagelse af den Periode, i hvilken Hr. Dahlgaard »ordnede« Konyerterings- og Rentespørgsmaal her i Landet.

Forbered gode Venstrevalg.

Det er af den mest grundlæggende Betydning, at man overalt, paa Land og i By, søger at bevare et sundt og ansvarsbevidst kommunalt Styre, der ikke lader sig smitte af det socialistiske »Lad rulle-System«.

Venstres Vælgere bør, for at sikre sig Indflydelse fra første Færd, indmelde sig i Venstres Organisationer over det ganske Land.

Støt Venstres Agitationsuge!

Meld Dem ind i Venstres Organisation!

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk